

ספרי' – אוצר החסידים – ליובאוויטש

התוועדות

כבוד קדושת

אדמו"ר מנחם מענדל

זצוקללה"ה נבג"מ זי"ע

שניאורסאהן

מליובאוויטש

ש"פ דברים, שבת חזון, ערב ת"ב, ה'תשל"ד

חלק ב – יו"ל לש"פ ואתחנן, שבת נחמו, חמשה עשר באב, היתשפ"א

יוצא לאור על ידי מערכת

„אוצר החסידים“

ברוקלין, נ.י.

770 איסטערן פארקוויי

שנת חמשת אלפים שבע מאות שמונים ואחת לבריאה

ה' תהא שנת פלאות אראנו

שנת המאה ועשרים להולדת כ"ק אדמו"ר זי"ע

פתח דבר

לקראת ש"פ ואתחנן, שבת נחמו, חמשה עשר באב הבעל"ט, הננו מוציאים לאור חלק שני מהתוועדות ש"פ דברים, שבת חזון, ערב ת"ב ה'תשל"ד, הנחה בלתי מוגה (חלק ראשון יצא לאור לש"פ דברים).

*

בתור הוספה — מכתב (תדפיס מאגרות-קודש כרך לג שיצא לאור לאחרונה).

*

ויה"ר שנזכה תיכף ומיד ממש לקיום היעוד "הקיצו ורננו גו", ומלכנו נשיאנו בראשם, וישמיענו נפלאות מתורתו, "תורה חדשה מאתי תצא".

ועד הנחות בלה"ק

י"א מנחם אב, ה'תשפ"א (ה' תהא שנת פלאות אראנו),
שנת המאה ועשרים להולדת כ"ק אדמו"ר זי"ע,
ברוקלין, נ.י.

©

Published and Copyright 2021 by
LAHAK HANOCHOS INC.

788 Eastern Parkway Suite #408 | Brooklyn, New York 11213

Tel. (718) 604-2610

info@lahak.org • <http://www.lahak.org>

The Kehot Logo is a registered trademark of Merkos L'inyonei Chinuch.

5781 • 2021

Printed in the United States of America

נדפס באדיבות דפוס

The PrintHouse

538 Johnson Ave. Brooklyn N.Y. 11237

(718) 628-6700

נסדר והוכן לדפוס

על ידי חיים שאול בן חנה

בדפוס „ועד הנחות בלה"ק"

(718) 604-2610

נדפס בסיוע ולזכות יצחק בן לאה וזוגתו רבקה ויקה בת רחל ומשפחתם שיחי

יא. המוזכר לעיל (ס"י) אודות ענין הבטחון, בא בהמשך להמדובר בהתוועדויות הקודמות⁷⁶ שצריך לעורר ולחזק אצל בני ענין הבטחון בה, — החל מהבטחון בנוגע לענינים רוחניים, בנוגע לכללות ענין העבודה, ש"הקב"ה עוזרו"⁷⁶, וכסיפור המדרש⁷⁷ אודות רבי חנינא בן דוסא ש"ראה אבן אחת [די"ל שמורה על הענין ד"לב האבן", שעז"נ⁷⁸ "והסירותי את לב האבן מבשרכם" . . ואמר הרי עלי להעלותה לירושלים . . זימן לו הקב"ה חמשה מלאכים בדמות בני אדם . . אמרו לו . . אנו מעלין לך אבנך לירושלים, ובלבד שתתן ידך ואצבעך (אצבע קטנה) עמנו, נתן ידו ואצבעו עמהם ונמצאו עומדים בירושלים"; ומזה נשתלשל (כלשון הידוע⁷⁹: "שנשתלשלו מהן") גם הבטחון בנוגע לענינים גשמיים כו' —

שאע"פ שבנ"י בזמן הגלות הם כמו "כבשה אחת בין שבעים זאבים"⁸⁰, מ"מ, אין לבנ"י מה להתפעל ולהתיירא מהם, ובלשון המדרש⁸⁰: "גדול הוא הרועה שמצילה ושומרה (כמ"ש⁸¹ "הנה לא ינום ולא יישן שומר ישראל") ושוברן לפני".

וענין זה אומרים לבנ"י לא רק כדי להרגיע אותם, עי"ז שאומרים להם איך שהענין הוא באמת לאמיתתו, אלא עוד זאת, שעצם הדיבור, שענינו גילוי, מחזק ומוסיף בענין הבטחון והשמירה כו'.

וע"ד שמצינו בנוגע להקרבת קרבן תמיד שהוצרכו לומר בדיבור "האיר פני כל המזרח עד שבחברון"⁸², "כדי להזכיר זכות אבות"⁸³ — דלכאורה אינו מובן: מהו הצורך להזכיר זכות אבות בדיבור דוקא, בה בשעה שה"כהנים בעבודת ולוים בדוכן וישראל במעמדן"⁸⁴ הם בעצמם נכדיהם של אברהם יצחק ויעקב?! אך הענין בזה — שעצם הזכרת הענין בדיבור מוסיפה ומחזקת יותר את התגלות זכות האבות.

ועד"ז מצינו גם בנוגע לכללות ענין התפלה, שזוהי מצות עשה לבקש צרכיו מהקב"ה⁸⁵ — דלכאורה אינו מובן: מהו הצורך לבקש מהקב"ה כו', בה בשעה שבלא"כ הקב"ה זן ומפרנס את כל העולם בטובו, כמ"ש⁸⁶ "פותח את ידך ומשביע לכל חי רצון"?! אך הענין הוא

(82) יומא רפ"ג (כח, סע"א).

(83) ירושלמי שם. הובא בפרש"י שם, ריש ע"ב.

(84) שם נג, א. ועוד.

(85) ראה רמב"ם ריש הל' תפלה.

(86) תהלים קמה, טז.

(76)

(77) קה"ר בתחלתו. וש"נ.

(78) יחזקאל לו, כו.

(79) תניא רפ"ג.

(80) תנחומא תולדות ה. ועוד.

(81) תהלים קכא, ד.

— שדיבור התפלה עצמו פועל בענין ההשפעה מלמעלה, אם בנוגע למהירות ההשפעה, או בנוגע לאופן רצורת ההשפעה וכו'⁸⁷.

ומזה מובן גם בנוגע לענין הבטחון, שהדיבור בזה כשלעצמו פועל הוספה וחיזוק בהמשכת והתגלות הענין; וככל שיגדל הבטחון, כפי שמתבטא גם בדיבור בזה ביתר חיות והתלהבות ("וואַרעמקייט און קאַך"), הנה בזה תלוי גודל פעולת הדברים.

יב. וענין זה שאופן ההשפעה מלמעלה תלוי במדת הבטחון — מצינו בפרשת המן, שזוהי פרשה בתורה, שהיא הוראה נצחית:

ובהקדים — מ"ש רבינו הזקן בשו"ע⁸⁸ (אף שמצד כמה טעמים לא הביאו בסידורו) "טוב לומר בכל יום . . פרשת המן", ובטעם הדבר — הנה במהדורא קמא כותב: "כדי שיאמין שכל מזונותיו באין לו בהשגחה, שכן הי' במן, שהשגיח הקב"ה לתת לכל אחד עומר לגלגולת לכל נפשות ביתו, כמ"ש⁸⁹ וימודו בעומר ולא העדיף המרבה והממעט לא החסיר"; ואילו במהדורא בתרא כותב: "לבטוח בה' נותן לחם דבר יום ביומו"⁹⁰.

ובפרטיות יותר — כמבואר בספר אור המאיר⁹¹ (לא' מתלמידי הרב המגיד, שהצמח צדק מביא ומבאר את דבריו בכ"מ⁹²) בנוגע לחילוקי הדרגות שהיו בלקיטת המן: "צדיקים, ירד על פתח בתיהם, בינונים, יצאו ולקטו, רשעים, שטו ולקטו", ועד ש"טחנו בריחים או דכו במדוכה"⁹³ — ש"היו שלשה גווני בני אדם בבחינת בטחונם כו", היינו, שהשפעת המן היתה לפי ערך גודל מעלת הבטחון, שאלו שהבטחון שלהם הי' בתכלית השלימות, קיבלו את המן מן המוכן ללא טירחא כלל, ואלו שהבטחון שלהם הי' בדרגא נמוכה יותר, היו צריכים לטרוח מעט כו', ואלו שהבטחון שלהם היתה בדרגא הכי תחתונה הוצרכו להתיגע כו' — "טחנו בריחים או דכו במדוכה".

וע"ד הסיפור בנוגע לבעש"ט (שמובא בסיפורי מעשיות דחסידי פולין⁹⁴), שפעם עבר ליד בית ודפק בחלון ואמר שהוא צריך פרנסה, והלך לו, ומיד יצא בעה"ב ורץ אחריו ונתן לו כל צרכו, ואח"כ שאל את

(92) ראה לדוגמא — אוה"ת יתרו ע' תתב (הובא בתו"מ חס"ט ע' 101). משפטים ע' א'רסה. עקב ע' תקיא (הובא בתו"מ חנ"ד ס"ע 64 ואילך). ועוד.
(93) יומא עה, א.

(94) ראה דברי יחזקאל עה"ת (עה"פ וישב לח, א). וראה גם תו"מ חס"ח ע' 246. וש"נ.

(87) ראה גם תו"מ סה"מ סיון ע' שפד ואילך. וש"נ.

(88) אור"ח ס"א — במהדו"ב ס"ט, ובמהדו"ק ס"י.

(89) בשלח טז, יח.

(90) נתבאר בתו"מ חל"ו ע' 154 ואילך.

(91) ר"פ בעלותך.

הבעש"ט — ממה נפשך: כיון שדפק בחלון ואמר שזקוק לפרנסה — מדוע הלך מיד ולא המתין שיבוא בעה"ב? ! והשיב לו הבעש"ט, שהונח אצלו, שלפי ערך מדרגתו, מספיקה דפיקתו על החלון כדי לקיים הענין ד"בכל אשר תעשה" שיהי' כלי ל"ברכך ה' אלקיך"⁹⁵, ואינו צריך לעשות מאומה יותר מזה. ואכן כך הי' לפועל — שלאחרי דפיקתו על החלון רץ בעה"ב אחריו כו'.

וענין זה קשור גם עם תורת הבעש"ט (שהובאה שם⁹¹) על הפסוק⁹⁶ "ברוך הגבר אשר יבטח בה' והי' ה' מבטחו", שתוכנה, שהכפל ד"והי' ה' מבטחו" מורה על דרגא נעלית יותר בבטחון, שלא זו בלבד ש"יבטח בה' .. שהשפע יושפע מאתו דייקא, ואינו מעמיד על הבטחון שלו על הכלי, רק ברכת⁹⁷ הוי' היא תעשיר", אלא יתירה מזה, ש"בוטח בה' שגם הכלי יושלח לו מלמעלה, וכמאמר השלך על ה' יהבך והוא יכלכלך"⁹⁸, בריבוי כלים כו"⁹⁹.

יג. ונוסף על הבטחון של בני" בהקב"ה שגם בזמן הגלות "הנה לא ינום ולא יישן שומר ישראל" — ישנו גם הבטחון שכל כוונת הגלות אינה אלא בשביל העילוי שיהי' בגאולה, כאשר יהפכו ימים אלו לששון ולשמחה.

והרי לכל הדעות מספיק כבר — ויותר ממספיק, די והותר — כל צרת וסבל הגלות עד עתה, וכמו"כ די והותר בעבודה שענינה לגלות את הכחות הנעלמים כו', ובודאי שכבר הגיע הזמן שתושלם הכוונה שנתאוהו הקב"ה להיות לו ית' דירה בתחתונים¹⁰⁰, כפי שיתגלה בפועל בזמן הגאולה, בבנין ביהמ"ק השלישי, ש"שם נעשה לפניך .. כמצות רצונך"⁵¹. ובתור הכנה לזה, יש לעסוק בעניני התומ"צ ללא מדידות והגבלות, שע"ז פועלים ביאת המשיח ללא מדידות והגבלות [שהרי "שכר מצוה מצוה"¹⁰¹, "פי' שמשכרה נדע מהותה"¹⁰², ומזה מובן גם שממהותה נדע שכרה, דכיון שהעבודה היא ללא מדידות והגבלות, אזי גם השכר דביאת המשיח הוא ללא מדידה והגבלה] — לא קימעא קימעא (אף שכן הוא בירושלמי¹⁰³), אלא באופן שתיכף ומיד יוצאים "מאפילה לאור גדול"¹⁰⁴, ע"י

ובכ"מ.

95) פ' ראה טו, יח.

101) אבות פ"ד מ"ב.

96) ירמי' יז, ז.

102) תניא פל"ט (נג, א).

97) משלי יו"ד, כב.

103) ברכות פ"א ה"א. וראה גם תו"מ

98) תהלים נה, כג.

ח"נ ע' 195 ואילך. וש"נ.

99) ראה כ"ש"ט בהוספות סנ"א. וש"נ.

104) נוסח הגש"פ (מפסחים קטז, ב —

100) ראה תנחומא בחוקותי ג. נשא טז.

ב"ר ספ"ג. במדב"ר פי"ג, ו. תניא רפ"ו. במשנה).

הוספת "מצוה אחת", שע"ז "הכריע את עצמו ואת כל העולם כולו לכף זכות וגרם לו ולהם תשועה והצלה"¹⁰⁵, בביאת משיח צדקנו בקרוב ממש. [כ"ק אדמו"ר שליט"א צוה לנגן הניגון "בך בטחו אבותינו"].

* * *

יד. מאמר (כעין שיחה) ד"ה ציון במשפט תפדה וגו'.

* * *

טו. הביאור בפירוש רש"י על הפסוק¹⁰⁶ "ותרגנו באהליכם ותאמרו בשנאת ה' אותנו", "והוא ה' אוהב אתכם, אבל אתם שונאים אותו, משל הדיוט אומר מה דבלבך על רחמך מה דבלבי עלך", "בשנאת ה' אתנו הוציאנו מארץ מצרים", "הוצאתו לשנאה היתה, משל למלך בשר ודם שהיו לו שני בנים, ויש לו שתי שדות, אחת של שקיא ואחת של בעל, למי שהוא אוהב נותן של שקיא, ולמי שהוא שונא נותן לו של בעל, ארץ מצרים של שקיא היא, שנילוס עולה ומשקה אותה, וארץ כנען של בעל, והוציאנו ממצרים לתת לנו את ארץ כנען",

— דכיון שנאמר "ותרגנו באהליכם" (נוסף על המפורש בפ' שלח¹⁰⁷: "וילונו גו'", התלוננות פומבית), עכצ"ל שהכתוב מוסיף שהיתה גם התלוננות חשאית באהליהם (מלבד הטענה "לתת אותנו ביד האמורי להשמידנו"¹⁰⁸), ש"הוצאתו לשנאה היתה", שאף שהוציאם ממצרים לתת להם ארץ, כמשל המלך שהיו לו שני בנים, שמוכרח ליתן שדה לשניהם, מ"מ, "למי שהוא שונא, נותן לו של בעל .. וארץ כנען של בעל" — הוגה ע"י כ"ק אדמו"ר שליט"א, ונדפס בלקו"ש חל"ד ע' 17 ואילך.

טז. בנוגע להערות אדמו"ר על הזהר — הנה בפ' דברים אין הערות, אבל יש הערה בפ' ויקרא שבה נזכר הפסוק באיכה¹⁰⁹ "השיבני אחר נתנני שוממה":

מסופר בזהר¹¹⁰ אודות סוחר שהי' מחוץ לכותל הבית שבו דרש רשב"י על הפסוק¹¹¹ "ועתה שמע אלקינו אל תפלת עבדך גו' והאר פניך

ד"ותרגנו באהליכם גו'" (ה"רעש" כו' שלפני

הבכ"י) ה' בערב ת"ב.

(107) שם, ב.

(108) פרשתנו שם.

(109) א, יג.

(110) ח"ג כא, א ואילך.

(111) דניאל ט, יז.

(105) רמב"ם ה' תשובה פ"ג ה"ד.

(106) פרשתנו א, כז. — ושייך לערב

ת"ב, דכיון ש"ויבכו העם בלילה ההוא"

(שלח יד, א) "ליל תשעה באב הי'" (ו"אמר

להם הקב"ה אתם בכיתם בכ"י של חנם ואני

קובע לכם בכ"י לדורות) (תענית כט, א —

הובא בפרש"י תהלים קו, כז. וראה גם הערה

46 בלקו"ש שבפנים), הרי מובן, שהמאורע

על מקדשך השמם למען אד". ומבאר אאמו"ר¹¹², שכיון ש"חרב הבית, והחזרה המלכות באחור, כמ"ש השיבני אחור נתתי שוממה, והוא מה ששמם המקדש .. א"כ אין עוד .. בנין המלכות והמשכת החסדים בה מפנים דז"א, לכן דרש רשב"י .. על הפסוק ועתה שמע אלקינו אל תפלת עבדך גו' והאר פניך על מקדשך השמם למען אד', והוא מה שמבקשים מהשי"ת שירחם על המקדש דמל' השמם, ויאיר פניו עלינו, הוא מה שיומשכו מחדש החסדים דז"א על המקדש דמל'. וזה דרש ג"כ רשב"י דוקא, כי שמו הוא שמעון, מלשון שמיעה, הוא מה שמבקשים שמע אלקינו אל תפלת עבדך כו".

וכיון שמסופר בזהר גם פרטי הענינים שרשב"י דרש בתוך הבית, ודרשתו נשמעה מחוץ לבית, הרי מובן, שזה נוגע בהבנת גוף הענין, כפי שמבאר אאמו"ר¹¹³ באותיות הקבלה.

וכללות הענין בזה — מובן ע"פ הפתגם הידוע שאמר ר' הלל בשם רבינו הזקן¹¹⁴, "שלפני נשמות הגבוהות כמו רשב"י לא נחרב הבית כלל כו", שלכן גם בזמן שאין ביהמ"ק קיים, נמצא רשב"י "בתוך הבית".

אמנם, גם בהיות רשב"י בתוך הבית, נשמעים (כמרומו בשמו ר' שמעון — מלשון שמיעה) דברי התורה מחוץ לבית — שזהו כללות ענינו של רשב"י, ש"בהאי חיבורא דילך (כפי שמתגלה באופן ד"יתפרנסון"¹¹⁵, כמבואר במפרשי הזהר¹¹⁶ שזהו לימוד באופן של הבנה והשגה, כפי שדורשת תורת חסידות חב"ד) .. יפקן בי' מן גלותא כו"¹¹⁷, ע"י הפצת המעיינות חוצה¹¹⁸.

יז. ובהמשך להמוזכר אודות ענין הבית (וכמובא בהערות אאמו"ר¹¹⁹ ש"בית" הוא "ב"פ הר עם ב' כוללים", ו"ב"פ אור"¹²⁰) — הנה כאן המקום לעורר עוה"פ אודות מבצע מזוזה שקשור עם ענין הבית.

(120) כ"ק אדמו"ר שליט"א אמר, שכשם שבנוגע לגימטריא "ב"פ הר" צריך להבהיר "עם ב' כוללים", כיון ש"בית" מספרו תי"ב, וב"פ הר מספרו תי" — כך יש צורך בהבהרה גם בנוגע לגימטריא ד"ב"פ אור", דלכאורה מספרו תי"ד*.

(* ראה לקוטי לוי"צ אג"ק ע' תכ: "בית הוא ב"פ אור, בהסרת האלפ"ן, כידוע הטעם על זה" (ובלקוטי לוי"צ לזח"ב ע' קלט: "ועיין בשער לידת המוחין פ"ב"). — המו"ל.

(112) שם ס"ע קצח ואילך.
 (113) שם ע' קצג. ע' קצד-ח.
 (114) פלח הרמון שמות ע' ז.
 (115) תקי"ד ת"ו בטופו.
 (116) מק"מ וכס"מ — נעתקו בתו"מ ח"ג ריש ע' 58, ח"ס ע' 128 הערה 90.
 (117) זח"ג קכד, ב (ברע"מ). וראה תניא אגה"ק סכו".
 (118) ראה אגה"ק דהבעש"ט הידועה (כש"ט בתחלתו. ובכ"מ).
 (119) ע' קצח.
 (120) ע' קצח.

ובפנימיות הענינים — בית קשור עם שם אד'121, ומזוזה בגימטריא אד'122. והשייכות שביניהם מובנת בפשטות — כי, שם אדנות מורה שהקב"ה הוא אדון כל הארץ, כפי שהעולם הוא למטה בגדרי המקום והזמן (כמבואר בשער היחוד והאמונה123), וזהו גם ענינה של מזוזה, שמורה שהקב"ה שומר דלתות ישראל124 בעולם למטה.

וכמו"כ יש לעורר אודות המדובר לאחרונה בנוגע לכל חמשת המבצעים — שזהו גם א' הסיבות להתועדות זו.

ובהקדמה — שאף שלכאורה יש לתמוה על עריכת התועדות בערב ת"ב כו', הנה לכל לראש, הרי שבת אין עצב בה125, ואדרבה: דוקא בשבתות של בין המצרים צריך להוסיף בעניני שמחה, כדי לשלול את הקס"ד של העדר השמחה כו', וכפי שמצינו אפילו בנוגע לשבת שבו חל ת"ב, ש"מעלה על שולחנו אפילו כסעודת שלמה בשעתו"126 (בשעת מלכו ותקפו127).

ונוסף לזה, רוצים לנצל את ההזדמנות לעורר אודות המבצעים, שהרי מפקחין על צרכי ציבור בשבת128, ולא עוד אלא שיש מעלה יתירה בפיקוח בשבת, דכיון ש"כל מלאכתך עשוי" (כדאיתא במכילתא129), והובא להלכה בשו"ע130, אזי יכולה להיות שימת-לב הראוי לענין זה, שהרי אין לו דאגות אחרות כו'.

ויש להבהיר בנוגע לשייכות של ענין המבצעים לת"ב — החל ממבצע תורה, שהרי גם בת"ב ישנו החיוב דלימוד התורה, בדברים המותרים ללמוד אזי131, ועד"ז בנוגע למבצע תפילין — עכ"פ אחר חצות היום132.

יח. ויש להוסיף ולבאר בנוגע ללימוד התורה בת"ב — דלכאורה יפלא: איך יתכן שתהי' הגבלה בלימוד התורה, שצריך להיות ללא הגבלות!?

125 ראה ירושלמי ברכות פ"ב סה"ז.
 126 הובא בתורה מ"ד — מו"ק כג, ב.
 127 תענית כט, ב.
 128 פרש"י שם.
 129 ראה שו"ע אדה"ז או"ח סש"ו סי"ב.
 130 וש"נ.
 131 יתרו כ, ט.
 132 שם סכ"א. וש"נ.
 133 ראה טושו"ע או"ח רסתקנ"ד.
 134 ראה שו"ע שם רסתקנ"ה.

121 ראה כש"ט סע"ו.
 122 ראה נצו"א לזח"ב לו, רע"א. הובא ונת' בתו"מ — תפארת לוי"צ ר"פ בא (אות פט — ע' עט ואילך). ועוד.
 123 פ"ז.
 124 סידור הארז"ל (כוונת מזוזה). משנת חסידים מס' מזוזה פ"ג מ"ט. ובכל בו הלי' מזוזה (הובא בד"מ יו"ד טרפ"ח): שומר דירת ישראל. וראה לקו"ש שבפנים (סל"א) ע' 123 הערה 22.

יש אמנם ענינים בתורה שמותר ללמדם בת"ב, אבל: (א) עדיין חסר בענין ד"לעולם ילמוד אדם תורה במקום שלבו חפץ¹³³, שעיי"ז ניתוסף בהצלחת הלימוד כו'. (ב) גם בענינים שמותר ללמדם בת"ב יש הגבלה "שילמוד בפשוטן של דברים, אבל לא דרך פלפול .. מטעם שיהי' לו שמחה כו"¹³⁴, כך, שלגבי הלימוד באופן של שקו"ט כו', הרי זה נחשב לביטול תורה, כידוע בפירוש מארז"ל¹³⁵ "מבטלין תלמוד תורה ובאין לשמוע מקרא מגילה".

ולהעיר, שהן אמת שיש בכח חכמים לאסור ולבטל ענין מן התורה כשב ואת תעשה¹³⁶, אבל השאלה היא, כיצד ממלאים את החסרון בלימוד התורה שנעשה מצד ההגבלה דת"ב?

[וע"ד שמצינו לענין תקיעת שופר בר"ה שחל בשבת, שאף שיש בכח חכמים לבטל כו', מ"מ, נשאלת השאלה "איך מנעו המצוה לגמרי מכמה צדיקים גדולים וטובים כו", בגלל חשש שהוא להדיוטים וקלי הדעת¹³⁷. אלא שבענין זה מבואר בדרושי חסידות¹³⁸, שכל הענינים שנעשים ע"י השופר, נפעלים בר"ה שחל בשבת ע"י ענין השבת כשלעצמו כו'.]

ועד"ז נשאלת השאלה בנוגע למזווה — שיש מקומות שפטורים ממזווה, כמו בית דיר של סוסים ובית הכסא¹³⁹ (כפי שנתבאר¹⁴⁰ בנוגע לדברי כ"ק מו"ח אדמו"ר¹⁴¹ בהיותו בבית-האסורים, בגלל שרצה להזכיר את הענין דמזווה באופן שלילי עכ"פ), ולכאורה, איך נפעל שם ענין המזווה (והרי ח"ו לומר שענין זה נפעל מצד בית הדיר עצמו כו').

יט. ויובן ממה שמצינו עד"ז בנוגע לנטילת ידים בת"ב ויוהכ"פ, שישנה ההגבלה ליטול הידים רק עד סוף קשרי אצבעותיו¹⁴², ולכאורה, כיון שהענין של נט"י הוא בכדי להסיר הטומאה כו'¹⁴³, איך יתכן שביוהכ"פ ובת"ב לא נוטלים ידים ע"ד הרגיל?

138) ראה לקו"ת שם נו, א ואילך. ובכ"מ.

139) טושו"ע יו"ד סרפ"ו ס"ד. וראה

פתחי תשובה שם סק"ב.

140) שיחת י"ב תמוז סל"א (לעיל ע' 140)

(...).

141) סה"ש תש"ב ע' 82.

142) ראה שו"ע אדה"ז או"ח סתרי"ג

ס"ב. וש"נ.

143) ראה שם ס"ד ס"ד. וש"נ.

133) ע"ז יט, א.

134) ט"ז שם (סתקנ"ד) סק"ב.

135) מגילה ג, א. וראה גם תו"מ חע"ב

ריש ע' 204. וש"נ.

136) ראה אנציק' תלמודית (כרך כה) ערך

יש כח ביד חכמים לעקור דבר מן התורה

בתחלתו (ע' תרט ואילך). וש"נ.

137) ראה לקו"ת דרושי ר"ה נו, א.

ובכ"מ.

והביאור בזה¹⁴⁴:

בנוגע ליוהכ"פ — אין כ"כ שליטה לרוח הטומאה, ולכן כשניעור משנתו, אינה שורה אלא עד קשרי אצבעותיו; ובנוגע לת"ב — מפני החלישות שבקדושה, אין רוח הטומאה מתאוה ("יאָגט זיך ניט") כ"כ לשרות (ע"ד ש"לנגיעת הנכרים אין לחוש, כי רוח טומאה זו אינה מתאוה לשרות אלא .. במקום קדושה שנסתלקה משם, שהם גופות ישראל וכו'¹⁴⁵), ומתפשטת רק עד קשרי אצבעותיו.

יש עוד אופן בזה — שגם קליפות הם מעשיו של הקב"ה, והרי "רחמיו על כל מעשיו"¹⁴⁶, לכן נותנים להם ענינים מסויימים שמהם יוכלו לקבל יניקה לצורך קיומם כו'¹⁴⁷.

ועד"ז י"ל גם בנוגע למקומות שפטורים ממזוזה — שענין המזוזה הוא לשמור מפני החיצונים והלעו"ז ולבטלם כו'¹⁴⁸, אבל אעפ"כ, יש מקומות ששייכים אליהם כו', ולכן פטורים ממזוזה.

אמנם, אע"פ שגם בנוגע ללימוד התורה יש מקומות שבהם אסור ללמוד תורה, כמו בבית הכסא וכו'¹⁴⁹, הרי מצינו שלפעמים מותר וצריך לעשות זאת (נוסף לכך שלאונסו שאני¹⁵⁰), כמו לאפרושי מאיסורא¹⁵¹ (וכפי שמצינו בנוגע לכעס, שאע"פ שבדרך כלל הרי זה דבר מגונה¹⁵², ועד ש"כל הכועס כאילו כו'¹⁵³, מ"מ, לשם שמים מותר¹⁵⁴, שלכן "ויקצוף משה¹⁵⁵", משום כי ה' הקרה לפניו מצוה זו כו'¹⁵⁶).

וכמו"כ ה' הענין ד"לאפרושי מאיסורא" בנוגע להנהגת כ"ק מו"ח אדמו"ר בהיותו בבית האסורים — שהיו שם כאלו שרצו להטיל ספק אם הקב"ה הוא בעה"ב של העולם, ו"מלא כל הארץ כבודו"¹⁵⁷, או שהם ח"ו בעלי-בתים וכו', ולכן, בד בבד עם ההחלטה לעמוד נגדם בתוקף ולא להתפעל כו', רצה לפעול שתהי' שם גם שייכות לענין המזוזה, עכ"פ בדרך שלילה, עי"ז שהזכיר הדין שזהו מקום שפטור ממזוזה.

140) ראה ה' ת"ת לאדה"ז ספ"ג. וש"נ.

151) שבת מ, ב. וש"נ.

152) ראה אנציק' תלמודית (כרך לא) ערך

כעס בתחלתו (ע' תתקיא ואילך). וש"נ.

153) נסמן בלקו"ש חי"ז ע' 20.

154) ראה אנציק' שם ס"ב (ע' תתקכד

ואילך). וש"נ.

155) מטות לא, יד.

156) תניא אנה"ק סכ"ה (קמא, רע"א).

157) ישעי' ו, ג.

144) ראה גם אג"ק ח"ג ע' קמח. וש"נ.

145) שו"ע אדה"ז שם (במהדו"ב)

סו"ד. וש"נ.

146) תהלים קמה, ט. וראה ב"מ פה, א.

147) בענין זה נזכרה דוגמא מחמץ

בפסח, בדיקת וביעור חמץ כו'.

148) ראה מכתב תחילת חודש תמוז,

חודש הגאולה שנה זו (אג"ק חכ"א ע' קפט)

הערה ד"ה מזוזה. וש"נ.

149) ראה שו"ע אדה"ז אר"ח רספ"ה. וש"נ.

כ. ונחזור לעניננו — שיש לעורר אודות ההתעסקות בחמשת המבצעים במשך היום דת"ב,

וגם לעורר אודות ענין הבטחון — שלא להתפעל מהמצב כו', ומה גם שלאמיתו של דבר רואים שהקב"ה עושה נסים, ורק בגלל מצב-רוח ירוד ("אַרְאָפְגַּעפֶּאֶלְנְקִיט") של ימי "בין המצרים", לא שמים לב לכך ("מ'כַּאֲפֵט זִיךְ נִיט"), כמו בנוגע לענין ד"סכסכתי מצרים במצרים"¹⁵⁸ — הססוך שבין טורקיא ליון (שנוגע גם ללונדון, ומעורבים בזה גם וושינגטון והקרמלין כו'), כך, שיש הזדמנות לסיים כמה ענינים שצריכים לעשותם, באופן שהאומות שטרודים כל אחד בעניניו לא היו מבחינים בזה... ורק בגלל החושך כפול ומכופל של הגלות לא שמים לב לכך, אלא עולם כמנהגו נוהג, ואין פוצה פה ומצפצף!

כא. ועד"ז בנוגע לענין שבעוונותינו הרבים צריך לדבר אודותיו — שמצד חושך הגלות לא תוקן עדיין הענין שצ"ל גיור כהלכה דוקא. ועד שלאחרונה באו עם הצעה משונה — שיכתבו שהגיור צ"ל "כנהוג ומקובל בישראל מדור דור", וכבר נתבאר¹⁵⁹ החסרון והחורבן שבזה, כיון שיכול להתפרש גם על הדור שבו היו "גירי אריות"¹⁶⁰ (שהביא לגילוי עריות כו'), ועד לדורו של אחאב ואחז וכו' וכו'.

ומה ששאל רב אחד: מהי ההוכחה שבדורות הנ"ל הי' גיור שלא כהלכה, באמרו, שעלי להביא ראיה לכך מפסוק או מדרש וכו' — הנה: יש דין בשו"ע (שכנראה שכח אותו...) שהחשוד לדבר חמור חשוד לדבר קל¹⁶¹. ובנוגע לעניננו: בדורות הנ"ל עבדו עבודה זרה, ועד שהי' רק מספר מסויים של "ברכים אשר לא כרעו לבעל"¹⁶², כך, שהם לא רק חשודים כו', אלא עברו בפועל על דבר חמור.

וכיון שכן, הרי מובן שכאשר בא אליהם גוי שרוצה להתגייר — בודאי לא היו מקפידים לגיירו ע"פ ההלכה בשו"ע!

ומה גם שבשביל גיור יש צורך בב"ד, וחברי הב"ד צריכים להיות אנשים כשרים וכו', ולא עובדי ע"ז!

כב. ועוד ענין בזה — שהוא העיקר:

(161) ראה אנציק' תלמודית (כרך יח) ערך

חשוד ס"ח (ע' כב ואילך). וש"נ.

(162) מלכים-א יט, יח.

(158) לשון הכתוב — ישעיי' יט, ב.

(159) שיחת ש"פ בלק סכ"ב (לעיל ע' ע'...)

(160) ראה יבמות כד, ב.

הנוסח שגיוור צ"ל "כנהוג ומקובל מדור דור", פירושו, שענין הגיוור הוא לא בגלל שזוהי ההלכה בשו"ע, "דבר ה' זו הלכה"¹⁶³, אלא רק בגלל שכך נהגו במשך כו"כ דורות; וכמו שיאמרו בנוגע לשמירת שבת, שאין זה בגלל שכך נאמר בעשרת הדברות במעמד הר סיני, באופן ש"ענינו ראו ולא זר ואזננו שמעו ולא אחר"¹⁶⁴, אלא רק בגלל שבמשך כו"כ דורות נהגו לקבוע את יום השבת ליום מנוחה!

ומובן גודל החורבן שבזה — לומר שכל ענין הגיוור אינו אלא ענין של מסורת ("טראדישן") בעלמא, כך, שבשעה שיש דרך חדשה ודרך ישנה, יש להעדיף את הדרך הישנה וכו', שעיי"ז מבטלים את כל השייכות של ענין הגיוור לדיני התורה.

ומה שיותר גרוע הוא — שהצעה זו באה מיהודי דתי שנקרא בשם "רב"!

עד עכשיו הי' ויכוח בין דתיים שטוענים שגיוור צ"ל כהלכה, לאלו שאינם דתיים שמתנגדים לכך, וטוענים שיש להעמיד את הנושא להצבעה, שבה ישתתפו גם גוים שיושבים שם — ערבי, מוסלמי או נוצרי וכו' (שהולכים לבית-תפלתם רח"ל¹⁶⁵), והם יחוו דעתם [שיתחשבו בה באותה מדה שמתחשבים בדעתו של "רב", להבדיל, שיושב שם, שכל אחד יש לו קול אחד] באיזה אופן צ"ל ענין הגיוור, בה בשעה שכולם (אפילו השמאלנים) מודים שגיוור הוא מושג הלכתי דתי, והרי אין לך אומה שתסכים שבני אומה אחרת יחוו דעתם בעניני דתם; אפילו ה"בסקציי" ברוסיא לא העלתה על הדעת חורבן כזה!...

ואילו עכשיו — מציעים ה"דתיים" עצמם נוסח שמבטל ועוקר מענין הגיוור את השייכות לדת והלכה!

יש להם אמנם "תירוץ" מן המוכן — שהנוסח "כנהוג ומקובל מדור דור" הוא רק סימן לידע מהו גיוור כהלכה, אבל:

לכל לראש — מהו הצורך בסימן, בה בשעה שנקל יותר לומר הענין עצמו — גיוור כהלכה, גיוור בב"ד, ע"י מילה וטבילה, שהרי אין זה ענין מסובך שצריך סימן, ואדרבה, מספר המילים בנוסח "גיוור כהלכה" הוא קטן יותר מספר המילים בנוסח "כנהוג ומקובל בישראל מדור דור"! נוסף לזה: הם יכולים לטעון שהכוונה שלהם בנוסח זה היא רק

165) כ"ק אדמו"ר שליט"א הסביר הביטוי "רח"ל" — שזהו לפי שנצרות הו"ע של ע"ז, שעל זה מצווה גם בן נח.

163) שבת קלח, ב.
164) רמב"ם ה' יסוה"ת רפ"ח.

בתור סימן, אבל השאלה היא מהי דעתם של אלו שצריכים להצביע על זה! ...

ומכל זה מובן עד כמה מושללת הצעה זו, שלא זו בלבד שלא תביא לידי אחדות בין בני"י, אלא אדרבה כו'; זהו היזק עבור עם ישראל, תורת ישראל, ובמילא גם ארץ ישראל.

ועיקר התמיהה היא — לא על העלאת הצעה כזו כשלעצמה, אלא על כך שלא מצאו לנכון להורידה מסדר היום מיד לאחרי העלאתה, וממשיכים לדבוק בה ולהרעיש אודותיה כו' — רק בגלל הכבוד המדומה של אלו שקוראים עצמם בשם "מנהיגים", שיצרם אנסם, ולכן מנסים כל פעם המצאה אחרת כו'.

כג. ויה"ר שכשם שרואים את ניסי הקב"ה בנוגע ליהודי רוסיא, שלאחרי יובל שנים שלא ראו מאורות כו', יצאו משם יהודים שומרי תומ"צ, הם ובני ביתם, לאחרי שעמדו שם בתוקף על קיום התומ"צ מבלי להתפעל משום דבר, וממשיכים בדרך זו כו' — כך יעשה הקב"ה נס בנוגע לאלו שאשמים בהאמור לעיל בנוגע לענין הגיור, שישובו בתשובה, ויכריזו בגלוי — מבלי להתפעל מאף אחד — שגיור צריך להיות כהלכה דוקא. ובפרט שעכשיו יש הזדמנות לתקן את החוק, כיון שהם נמצאים מחוץ לממשלה כו'.

ויקויים¹⁶⁶ הענין ד"ברכנו אבינו כולנו כאחד"¹⁶⁷, ועד לקיום היעוד¹⁶⁸ "ואולך אתכם קוממיות".

* * *

כד. בהמשך לביאור בפירוש רש"י בדיוק הלשון "משל הדיוט"¹⁶⁹, יש לבאר גם דיוק לשון רש"י בפסוק "הנהר הגדול נהר פרת"¹⁷⁰, "משל הדיוט אומר עבד מלך מלך וכו'":

כוונת רש"י להבהיר שאלת הבן חמש למקרא, מה ישיב לשאלת חבירו הגוי: מדוע נאמר בתורה "נהר הגדול נהר פרת", בה בשעה שיש נהרות גדולים ממנו? — ועל זה אומר לו רש"י: אין לך מה להתיירא משאלת הגוי, כיון שגם "משל הדיוט אומר עבד מלך מלך", ועד"ז בנדו"ד, "מפני שנזכר עם ארץ ישראל קוראו גדול".

168) בחוקתי כו, יג.

169) לקו"ש שם ע' 18 וע' 21.

170) פרשתנו א, ז. לך לך טו, יח.

166) חסר קצת (המו"2).

167) ברכת "שים שלום" בתפלת

העמידה. וראה תניא פל"ב.

כה. וענין זה בא גם בהמשך להאמור לעיל (סי"א ואילך) אודות ענין הבטחון — שאין להתיירא שכאשר יהודי יתנהג כדבעי אזי יבוא גוי וישאל שאלות כו', כיון שמלכתחילה לא יבוא הגוי עם שאלות! — כאשר יהודי מתנהג כמו עבד של מלך מלכי המלכים הקב"ה, אזי אומר גם הגוי ש"עבד מלך מלך" (לא רק "כמלך", בכ"ף הדמיון).

ולהעיר גם מהמסופר בגמרא¹⁷¹ ש"כשניתנה תורה לישראל הי' קולו הולך מסוף העולם ועד סופו, וכל [מלכין] עכו"ם אחזתן רעדה בהיכליהן .. נתקבצו כולם אצל בלעם הרשע ואמרו לו מה קול ההמון אשר שמענו .. אמר להם, חמדה טובה יש לו בבית גנזיו .. וביקש ליתנה לבניו, שנאמר¹⁷² ה' עוז לעמו יתן, [מיד] פתחו כולם ואמרו ה' יברך את עמו בשלום".

ולכן צריכים בני" לעמוד בתוקף כו' ברגעי הגלות האחרונים, ולידע, שאע"פ שהמצב ברוחניות הוא רחוק מ"אתחלתא דגאולה"¹⁷³, הנה בנוגע לזמן, הרי זה קרוב מאד — ש"בשעתא חדא וברגעא חדא", "היום — אם בקולו תשמעו"¹⁷⁴, ינחם הקב"ה את כל אחד מישראל, באופן ש"אתם תלוקטו לאחד אחד גו"¹⁷⁵, בביאת משיח צדקנו בקרוב ממש.

כו. וכאן המקום לעורר עוה"פ אודות ההתעסקות בחמשת המבצעים — שעוד ביום השבת יעסקו בהם באופן המותר בשבת, ועד"ז בת"ב, הן בנוגע ללימוד התורה — בדברים המותרים ללמוד בת"ב, וכן בנוגע לתפלין — עכ"פ לאחרי חצות היום, ועאכו"כ בנוגע לנתינת צדקה (גם ע"י קטנים וקטנות), וכן בנוגע למזוזה ובית מלא ספרים.

והרי ענין המזוזה — "זו" ו"זה" ביחד¹⁷⁶ — קשור עם הענין ד"עם זו יצרת לי תהלתי יספרו"¹⁷⁷, והענין ד"זה א-לי ואנוהו"¹⁷⁸.

ועד¹⁶⁶ שנבוא מתוך ריקוד ("אַרְיִינְטאַנצן") לתשעה באב כפי שיהי' יו"ט גדול מאין כמוהו³², בקרוב ממש.

(176) ראה לקוטי לוי"צ הערות לזו"ג ריש ע' תנג. ועוד.

(177) ישעי' מג, כא.

(178) בשלח טו, ב.

(171) זבחים קטז, סע"א.

(172) תהלים כט, יא.

(173) ראה גם

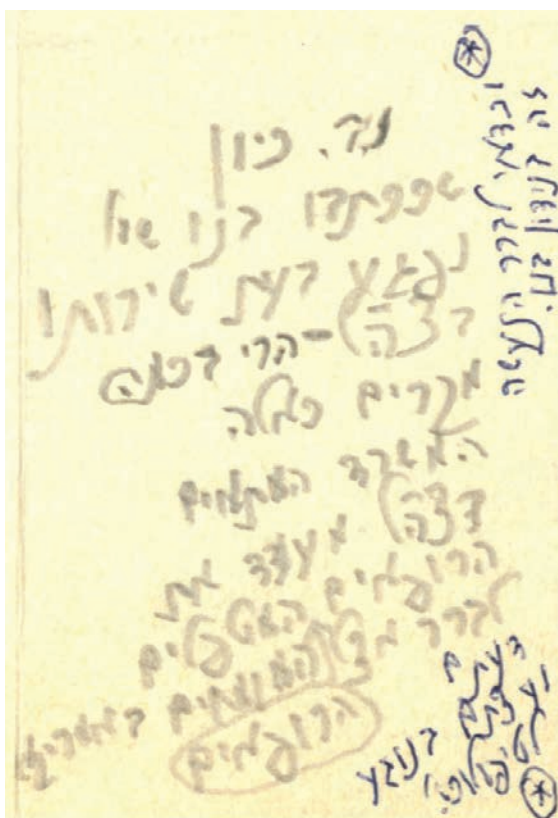
(174) תהלים צה, ז. וראה סנהדרין צח, א.

(175) ישעי' כז, יב.

הוספה

[ז' כסלו, ה'תשל"ח]

נ.ב. כיון שככתבו בנו שיי נפגע בעת שירותו בצה"ל – הרי בכמה מקרים כאלה המשרד המתאים בצה"ל מעודד את הרופאים המטפלים לברר אצל הרופאים המומחים באמריקא דעתם ועצתם בנוגע לטיפול וכו'. וכדאי לברר הנעשה זה בנידון בנו.

מצילום כתי"ק, על גליון מכתב השואל בתאריך זה – בו כותב אודות בנו "שנפגע בתאונה בזמן שירותו בצבא הגנה לישראל .. לפני כ-10 חודשים, ומאז .. משותק ברוב חלקי גופו", וממשיך ש"מאחר וע"י טפול פיזיותרפי' טרם הצליחו הרופאים להפעיל ידיו ורגליו של בני .. והם עדין משותקים, בקש בני לפנות אל כב' שיתפלל עבור רפואתו".

לעילוי נשמת

הרב התמים והחסיד בעל מרץ למופת
הר"ר יעקב יהודה ב"ר יהושע ז"ל

העכט

חסיד ומקושר לרבותינו
כ"ק אדמו"ר מהוריי"צ וכ"ק אדמו"ר זי"ע
מנהל מוסדות
שלי"ה, הדר התורה, מכון חנה ומחנה אמונה
ורבים השיב מעון
נפטר חמשה עשר מנחם אב, ה'תש"נ

ת' נ' צ' ב' ה'

נדפס על ידי ולזכות משפחתו שיחיו
לאורך ימים ושנים טובות ובריאות